

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Кафедра дошкільної освіти і соціальної роботи

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ
(ДИПЛОМНОЇ) РОБОТИ

для здобувачів вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота

Запоріжжя, 2023 р.

Методичні рекомендації з написання кваліфікаційної (дипломної) роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота. Запоріжжя : МДПУ, 2023. 35 с.

У методичних рекомендаціях наведено вимоги до змісту кваліфікаційної (дипломної) роботи, структурування, оформлення та організації її захисту; подано зразки оформлення основної частини та списку літератури, приклади тематики дипломних робіт. Навчально-методичне видання призначене для здобувачів вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота Навчально-наукового інституту соціально-педагогічної та мистецької освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Рецензенти:

Г. Ю. Чемерис – доктор філософії у галузі педагогіки, доцент Запорізького національного університету

С. В. Подпльота – доктор філософії у галузі педагогіки, старший викладач Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Рекомендовано навчально-методичною комісією Навчально-наукового інституту соціально-педагогічної та мистецької освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Протокол № 6 від 12 червня 2023 р.

ЗМІСТ

Загальні положення	4
Тематика кваліфікаційних (дипломних) робіт	6
Рецензування кваліфікаційної (дипломної) роботи	7
Допуск до захисту кваліфікаційних (дипломних) робіт	8
Захист кваліфікаційних (дипломних) робіт	11
Оцінювання кваліфікаційної (дипломної) роботи	1
	3
Структура кваліфікаційної (дипломної) роботи	1
	5
Правила оформлення кваліфікаційної (дипломної) роботи	1
	8
Література	2
	4
Додатки	2
	6
ДОДАТОК 1. Титульний аркуш дипломної роботи (приклад)	2
	6
ДОДАТОК 2. Подання голові державної екзаменаційної комісії	2
	7
ДОДАТОК 3. Зміст дипломної роботи (приклад)	2
	8
ДОДАТОК 4. Оформлення заголовків розділів і підрозділів дипломної роботи (приклад)	2
	9
ДОДАТОК 5. Оформлення ілюстрацій (приклад)	3
	0

	4
ДОДАТОК 6. Оформлення таблиць (приклад)	3
	1
ДОДАТОК 7. Приклад оформлення бібліографічного опису списку джерел	3
	2
ДОДАТОК 8. Тематика кваліфікаційних (дипломних) робіт (приклад)	3
	4

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Кваліфікаційна (дипломна) робота – це комплексна кваліфікаційна робота, що виконується здобувачем вищої освіти на завершальному етапі навчання за освітньою програмою певного освітнього рівня з використанням набутих загальних та фахових компетентностей з метою вирішення конкретної практичної або теоретичної проблеми.

Кваліфікаційна (дипломна) за освітнім рівнем «Бакалавр» має передбачати розв’язання складної спеціалізованої задачі або практичної проблеми у соціальній сфері із застосуванням теорії і методів соціальної роботи, що характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Кваліфікаційна (дипломна) робота за освітнім рівнем «Магістр» передбачає самостійне розв’язання складної спеціалізованої задачі або проблеми у соціальній сфері, що супроводжується проведенням досліджень та/або застосуванням інноваційних підходів.

Кваліфікаційна (дипломна) робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

Відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» галузі знань 23 «Соціальна робота» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти публічний захист кваліфікаційних (дипломних) робіт є обов’язковою формою атестації здобувачів вищої освіти. Екзаменаційна комісія визначає рівень теоретичної підготовки випускника бакалаврату та магістратури, його готовність до самостійної роботи за фахом і приймає рішення щодо присвоєння кваліфікації.

Метою підготовки кваліфікаційної (дипломної) роботи є:

- поглиблення теоретичних і практичних знань та умінь зі спеціальності згідно з освітньою програмою, необхідних для подальшого використання у науково-педагогічній діяльності;

- вивчення та узагальнення теоретико-методологічних засад з обраного напрямку дослідження, опанування методологією наукової творчості; глибоке засвоєння, розуміння та відтворення наукової термінології; здатність самостійного осмислення проблеми, творчого її дослідження;
- уміння комплексно аналізувати проблеми дослідження; здатність систематизувати і критично оцінювати джерела інформації (думки і підходи) з досліджуваної проблеми, формувати власний погляд на проблему, що розглядається;
- спроможність здійснювати теоретико-методологічні узагальнення, творчо застосовувати сучасні методи та методики наукового пошуку;
- здатність нестандартно вирішувати наукові завдання, формувати оригінальні теоретичні й практичні висновки (рекомендації), прогнозувати розвиток досліджуваних явищ.

Виконуючи кваліфікаційну (дипломну) роботу, здобувач має засвоїти навички правильної постановки проблеми, обґрунтувати її актуальність, чітко визначити предмет і об'єкт, мету і завдання дослідження, показати вміння працювати з науковими джерелами, статистичними матеріалами, обґрунтувати висновки і пропозиції.

Для керівництва кваліфікаційною (дипломною) роботою здобувача кафедра дошкільної освіти і соціальної роботи призначає наукового керівника із числа науково-педагогічних працівників університету, які мають науковий ступінь та/або вчене звання.

Науково-педагогічні працівники, які не мають наукового ступеня та/або вченого звання, мають право здійснювати керівництво кваліфікаційними (дипломними) роботами здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за умови наявності консультанта, який має вчене звання та/або науковий ступінь.

У разі нехтування науковим керівником обов'язковими компонентами керівництва виконанням кваліфікаційних (дипломних) робіт завідувач кафедри зобов'язаний замінити керівника.

На засіданнях кафедри заслуховуються звіти керівника і здобувача вищої освіти про хід виконання кваліфікаційної (дипломної) роботи.

ТЕМАТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ (ДИПЛОМНИХ) РОБІТ

Тематика кваліфікаційних (дипломних) робіт розробляється щорічно науково-педагогічними працівниками кафедри і уточнюється в процесі індивідуальної роботи зі здобувачами вищої освіти.

Обираючи тему, здобувач керується певними науковими інтересами чи спирається на набутий практичний досвід. Здобувачеві надається право обрати тему кваліфікаційної (дипломної) роботи, визначену кафедрою, або запропонувати власну з обґрунтуванням доцільності її розробки. Запропонована здобувачем власна тема дослідження погоджується керівником кваліфікаційної (дипломної) роботи, гарантом відповідної освітньої програми та затверджується рішенням відповідної кафедри.

Вибір конкретної теми кваліфікаційної (дипломної) роботи визначається її актуальністю, новизною і практичним значенням, відповідати сучасному стану соціальної роботи як галузі науки та перспективам її розвитку. При цьому враховується наявність власних науково-методичних і методичних наробок, можливість опрацювання експериментального матеріалу, перспектива професійної орієнтації.

Теми кваліфікаційних (дипломних) робіт на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» можуть бути логічним продовженням кваліфікаційних (дипломних) робіт на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр».

Кваліфікаційні (дипломні) роботи також можуть виконуватися за тематикою, яку замовляють підприємства, установи та організації, що уклали із Мелітопольським державним педагогічним університетом імені Богдана Хмельницького договір про надання освітніх послуг або з якими пов'язана трудова діяльність здобувача вищої освіти.

Узгодження тем здобувачем вищої освіти із керівником кваліфікаційної (дипломної) роботи, гарантом освітньої програми і затвердження їх на засіданні кафедри завершується не пізніше 01 жовтня (бакалавр) та 01 листопада (магістр) поточного навчального року.

Після закріплення теми студенту видається завдання на дипломну роботу, складене керівником, погоджене з гарантом освітньої програми і завідувачем відповідної кафедри з обов'язковим зазначенням термінів та етапів його виконання.

РЕЦЕНЗУВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (ДИПЛОМНОЇ) РОБОТИ

Підготовлена до попереднього захисту кваліфікаційна (дипломна) робота передається рецензенту.

На кожную кваліфікаційну (дипломну) роботу надається одна рецензія, яка може бути внутрішньою або зовнішньою. Внутрішнім рецензентом може бути науково-педагогічний працівник з науковим ступенем та/або вченим званням іншої кафедри, іншого структурного підрозділу університету, окрім кафедри, на якій виконує роботу здобувач вищої освіти. Зовнішніми рецензентами можуть бути фахівці, які працюють в організаціях, установах і закладах освіти в галузі Соціальної роботи та суміжних із нею, та мають наукову кваліфікацію кандидата наук (доктора філософії)/доктора наук, або працюють на керівних посадах у своїх установах.

Рецензент знайомиться з роботою і дає на неї письмову рецензію.

Письмова рецензія, після ознайомлення з нею автора, подається на кафедру до попереднього захисту. Після допущення до захисту кваліфікаційної (дипломної) роботи рецензія разом з роботою, відгуком наукового керівника, а також інших фахівців (якщо такі є) передається до екзаменаційної (атестаційної) комісії.

Рецензія повинна відображати: ступінь відповідності теми і змісту роботи; актуальність дослідження; ефективність використаної методики наукового пошуку; рівень використання набутих у процесі навчання теоретичних знань; обізнаність у сучасних дослідженнях із даної проблематики, критичність аналізу публікацій, представлених у літературі та інших інформаційних джерелах; ступінь повноти розкриття теми; наявність емпіричного матеріалу, зокрема, зібраного самим автором роботи; достовірність результатів, перспективність і обґрунтованість висновків; зауваження до роботи; пропозиції щодо оцінки.

Рецензія повинна бути підписана рецензентом та завірена печаткою установи, у якій він працює (співпрацює) у встановленому там порядку.

ДОПУСК ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ (ДИПЛОМНИХ) РОБІТ

Попередній захист кваліфікаційної (дипломної) роботи на засіданні кафедри проводиться не пізніше ніж за два тижні до початку атестації. Участь здобувача в попередньому захисті є обов'язковою.

Для проведення попереднього захисту здобувач вищої освіти повинен подати на кафедру кваліфікаційну (дипломну) роботу в електронному вигляді, наукову статтю та/або тези доповіді на науковій конференції (за наявності) і бути готовим коротко доповісти основний зміст роботи.

Не менш, ніж за два тижні до попереднього захисту здобувач вищої освіти повинен надати на кафедру електронний варіант кваліфікаційної (дипломної) роботи для перевірки на плагіат. Перевірка кваліфікаційних (дипломних) робіт

на плагіат проводиться згідно з Порядком застосування програмних засобів перевірки з метою запобігання та протидії проявам академічної недоброчесності в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.

Експертиза результатів академічної діяльності учасників освітнього процесу університету на предмет вмісту академічного плагіату та відповідності вимогам чинного законодавства України про захист авторських і суміжних прав здійснюється відповідальними особами структурних підрозділів.

На засіданні кафедри приймається рішення щодо використання онлайн-сервісів, програмного забезпечення для виявлення збігів/ідентичності/схожості у текстах кваліфікаційних (дипломних) робіт. Перелік онлайн-сервісів і програмних засобів перевірки має містити не менше 5 найменувань (включаючи онлайн-сервіс «UNICHECK» або інші онлайн-сервіси, із якими університет має договори, або онлайн-сервісів відкритого доступу). Рішенням кафедри уточняється, яким чином відбуваються перевірка на плагіат кваліфікаційних (дипломних) робіт.

Результат перевірки у вигляді звіту, який видає онлайн-сервіс «UNICHECK» (або інша), передається на кафедру відповідальній особі з питань моніторингу і протидії академічної недоброчесності. Для перевірки онлайн-сервісами відкритого доступу відповідальна особа призначається на кафедрі. Перевірці на вміст плагіату за допомогою онлайн-сервісу «UNICHECK» або іншого програмного засобу, що відповідає вимогам, підлягають 100% кваліфікаційних (дипломних) робіт.

Рекомендовані показники оригінальності для звіту: більше 70% робота оригінальна та рекомендується до оприлюднення; від 60-70% – робота задовольняє вимогам, але необхідно перевірити відповідність посилань та запозичень; 50-60% – робота рекомендується до оприлюднення після необхідних

доопрацювань; менше 50% – робота не рекомендується до оприлюднення та потребує суттєвої переробки.

За результатами перевірки на плагіат та попереднього захисту кафедра ухвалює рішення про допуск (не допуск) кваліфікаційної (дипломної) роботи до захисту перед екзаменаційною (атестаційною) комісією, про що здобувач вищої освіти інформується персонально.

У випадку незгоди з висновком щодо виявлення факту академічного плагіату в творі, автор має право у триденний термін з моменту виявлення подати письмову апеляційну заяву на ім'я ректора університету. Розгляд спірних питань з наукової етики покладаються на Комісії з питань академічної доброчесності та запобігання плагіату в освітній діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

До захисту в екзаменаційній (атестаційній) комісії допускаються кваліфікаційні (дипломні) роботи, теми яких затверджені наказом ректора університету, а структура, зміст та якість викладу матеріалу й оформлення відповідають вимогам Положення про кваліфікаційні (дипломні) роботи на здобуття освітніх ступенів бакалавра та магістра у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького, що засвідчується підписами керівника та консультантів роботи на титульному листі.

До захисту в екзаменаційній (атестаційній) комісії не допускається робота, у якій виявлені принципові недоліки в прийнятих рішеннях, обґрунтуваннях, розрахунках та висновках, суттєві відхилення від вимог державних стандартів, а також ті, які не подано у встановлений термін.

Якщо кваліфікаційна (дипломна) робота не рекомендована кафедрою до захисту, питання про те, чи може здобувач вищої освіти захищати кваліфікаційну (дипломну) роботу в наступний термін із тією ж темою, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, вирішується кафедрою, про що робиться відповідний запис у протоколі.

У разі, коли кваліфікаційна (дипломна) робота не підготовлена у встановлений термін або за рішенням кафедри не може бути представлена до захисту, як така, що не задовольняє поставлених до неї вимог, здобувач вищої освіти не позбавляється права проходити наступні етапи атестації.

ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ (ДИПЛОМНИХ) РОБІТ

Після попереднього захисту на засіданні кафедри кваліфікаційні (дипломні) роботи в разі їх повної відповідності встановленим вимогам або після усунення виявлених недоліків зшиваються у тверду обкладинку та мають бути підписані й подані здобувачем науковому керівнику. Науковий керівник перевіряє виконану роботу та разом із висновком у поданні Голові екзаменаційної (атестаційної) комісії щодо захисту кваліфікаційної (дипломної) роботи (далі – Подання) передає її завідувачеві кафедри не пізніше, ніж за 10 днів до початку атестації випускників.

У Поданні зазначаються дані щодо навчальних досягнень здобувача за період навчання в університеті; висновок керівника кваліфікаційної (дипломної) роботи та висновок кафедри про дипломну роботу із зазначенням результатів перевірки на плагіат (показниками оригінальності) (див.: Додаток 2).

Кваліфікаційна (дипломна) робота, електронний варіант роботи (диск), який має бути ідентичним роздрукованій роботі, рецензія, Подання передаються до директорату інституту/заочного відділу за сім днів до захисту.

Перед захистом кваліфікаційних (дипломних) робіт до екзаменаційної (атестаційної) комісії подаються: виконана кваліфікаційна (дипломна) робота; Подання Голові екзаменаційної (атестаційної) комісії щодо захисту кваліфікаційної (дипломної) роботи; письмова рецензія на кваліфікаційну (дипломну) роботу.

До комісії можуть подаватися й інші матеріали, які характеризують наукову і практичну цінність виконаної кваліфікаційної (дипломної) роботи:

друковані статті за темою роботи; тези наукових доповідей; листи-замовлення підприємств на виконання кваліфікаційної (дипломної) роботи; документи, що вказують на практичне застосування роботи тощо.

Процедура захисту дипломних робіт є публічною, за присутності всіх охочих.

Послідовність проведення процедури захисту кваліфікаційних (дипломних) робіт:

- представлення здобувача вищої освіти та його роботи головою екзаменаційної (атестаційної) комісії;
- виступ автора кваліфікаційної (дипломної) роботи;
- питання членів комісії та присутніх до автора;
- відповіді на запитання членів комісії та присутніх;
- оголошення висновку керівника та рецензії на кваліфікаційну (дипломну) роботу;
- відповіді автора на зауваження наукового керівника й рецензента;
- загальна дискусія;
- заключне слово здобувача вищої освіти;
- підведення підсумків захисту на закритому засіданні екзаменаційної (атестаційної) комісії;
- публічне оголошення результатів захисту.

На захист здобувач заздалегідь готує доповідь тривалістю 7 – 10 хвилин у довільній формі, де має висвітлити наступні питання: обґрунтування актуальності теми дослідження; мету й завдання роботи; об'єкт, предмет дослідження; основні методи дослідження; методологічну основу роботи; практичну цінність отриманих результатів роботи; зроблені висновки; перспективні напрями вивчення і розвитку обраної проблеми.

Автор кваліфікаційної (дипломної) роботи має продемонструвати вміння: логічно та аргументовано викладати матеріал; коректно використовувати

статистичні, математичні та інші методи; проводити власні дослідження; володіти навичками узагальнення; формулювати висновки; працювати з інформаційними джерелами; ініціювати та обґрунтовувати інноваційні підходи та напрями вирішення завдань, що досліджуються.

Здобувач вищої освіти готує до захисту ілюстративний матеріал у вигляді презентації за допомогою програмного продукту Microsoft Office PowerPoint, аналогічних програмних продуктів та/або роздаткового матеріалу, що містить таблиці, графіки, діаграми, схеми тощо, на які посилається автор у своїй доповіді, а також основні висновки та пропозиції, сформульовані в результаті дослідження. Необхідну кількість та зміст ілюстрацій студент визначає самостійно, але погоджує з науковим керівником. Роздатковий матеріал оформлюється на окремих аркушах формату А4. На титульній сторінці необхідно вказати тему кваліфікаційної (дипломної) роботи та її виконавця. Таблиці та рисунки разом мають наскрізну нумерацію роздаткового матеріалу. Кількість папок із роздатковим матеріалом відповідає кількості членів екзаменаційної (атестаційної) комісії.

Після виступу здобувача вищої освіти члени комісії ставлять запитання, пов'язані з темою кваліфікаційної (дипломної) роботи, перспективами її розвитку та впровадження результатів, зокрема, спрямовані на виявлення загального рівня теоретичних знань із проблематики; рівня самостійності; перевірку обґрунтованості пропозицій і висновків.

Захист дипломної роботи фіксується у протоколі екзаменаційної (атестаційної) комісії.

ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (ДИПЛОМНОЇ) РОБОТИ

Рішення про оцінювання підготовки та захисту кваліфікаційної (дипломної) роботи приймається на закритому засіданні екзаменаційної

(атестаційної) комісії і оголошується головою комісії на відкритому засіданні в день захисту.

Оцінювання захисту кваліфікаційних (дипломних) робіт здійснюється за 100-бальною шкалою, яка відповідно переводиться в національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу ЄКТС.

Критерії оцінювання кваліфікаційної (дипломної) роботи:

відповідність змісту роботи обраній темі, її актуальність, логічність структури роботи та чітка програма роботи	1 – 20
грунтовність, повнота і науково-критичний аналіз літератури з проблемами дослідження	1 – 10
успішність виконання завдань дипломної роботи	1 – 20
рівень аналізу зібраного фактичного матеріалу	1 – 10
новизна, теоретичне і практичне значення	1 – 10
літературне, технічне й естетичне оформлення роботи	1 – 10
публічний захист дипломної роботи (аргументованість, переконливість, вільне володіння матеріалом, культура мовлення)	1 – 20
Разом	100

У випадку, якщо захист кваліфікаційної (дипломної) роботи визнається незадовільним, екзаменаційна (атестаційна) комісія встановлює, чи може здобувач подавати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, чи він має опрацювати нову тему, визначену кафедрою. У випадку негативного висновку екзаменаційної (атестаційної) комісії за результатами повторного захисту кваліфікаційної (дипломної) роботи її подальший розгляд не допускається.

Після захисту кваліфікаційні (дипломні) роботи передаються до бібліотеки університету, де зберігаються протягом п'яти років.

За кваліфікаційними (дипломними) роботами зберігається статус авторського права. За достовірність усіх наведених даних есе відповідальність здобувач вищої освіти та його науковий керівник.

СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (ДИПЛОМНОЇ) РОБОТИ

Кваліфікаційна (дипломна) робота має чітко визначену структуру:

- титульний лист;
- анотація;
- реферат;
- зміст;
- перелік умовних скорочень (за необхідністю);
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідністю).

Обсяг кваліфікаційної (дипломної) роботи становить: ступінь вищої освіти «Бакалавр» – 40–50 сторінок тексту формату А4; ступінь вищої освіти «Магістр» – 50–70 сторінок; для психолого-педагогічних і гуманітарних наук допускається збільшення до 30%. До зазначеного обсягу не входять сторінки з анотацією, рефератом, списком використаних джерел та додатками. Об'єм основної частини (розділів) має складати не менше 70% всієї роботи. Усі сторінки цих структурних частин роботи підлягають наскрізній нумерації, окрім анотацій і реферату, які підшиваються одразу за титульною сторінкою. Першою сторінкою вважається титульний лист роботи (першою сторінкою, яка нумерується, є зміст).

Пояснювальна записка (титульний лист) (додаток 1) містить найменування закладу вищої освіти, інституту і кафедри, де виконана робота; тему кваліфікаційної (дипломної) роботи; прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти, номер групи, відділення, шифр та назву спеціальності, назву освітньої програми; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові

наукового керівника (ініціали); прізвище, ім'я, по батькові рецензента (ініціали); місто і рік.

Складовою кваліфікаційної (дипломної) роботи є **анотація** українською та англійською/німецькою мовами (обсягом 600-800 друкованих знаків для кваліфікаційної (дипломної) роботи за освітнім ступенем «Бакалавр» та 1600-1800 друкованих знаків для кваліфікаційної (дипломної) роботи за освітнім ступенем «Магістр»). Анотація подається за схемою: прізвище, ім'я та по батькові здобувача вищої освіти; назва кваліфікаційної (дипломної) роботи; текст анотації; ключові слова. Анотації друкуються на окремих аркушах і підшиваються у роботу одразу за титульним аркушем (але не нумеруються).

Реферат містить загальну характеристику кваліфікаційної (дипломної) роботи (інформацію щодо структури, кількості додатків, ілюстрацій, таблиць, використаних джерел; обсяг дипломної роботи у сторінках), стислий виклад основного змісту (за розділами) та висновки. Реферат друкується на окремих аркушах і підшивається у роботу одразу за анотаціями (але не нумерується).

Зміст містить найменування розділів, підрозділів, списку використаних джерел і додатків із зазначенням початкових сторінок. Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими і зрозумілими, літературно грамотними, пов'язаними з назвою роботи (Додаток 3).

Перелік умовних скорочень може бути поданий у вигляді окремого реєстру, який розміщують перед вступом, якщо у кваліфікаційній (дипломній) роботі вжито специфічну термінологію, а також використано скорочення, нові символи, позначення тощо. Перелік умовних скорочень необхідно друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, справа – їх детальне розшифрування. Перелік спеціальних термінів, скорочень, позначень, символів тощо не складають, якщо вони повторюються менше трьох разів, їх пояснення наводять безпосередньо в тексті при першій згадці.

Вступ повинен містити коротку характеристику теоретичного і прикладного значення досліджуваної теми та формулювання проблеми, яку передбачалось вирішити у даній роботі. У вступі подають загальну характеристику кваліфікаційної (дипломної) роботи у такій послідовності:

- актуальність теми (обґрунтовують актуальність і доцільність роботи для розвитку відповідної галузі науки);
- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;
- мета дослідження;
- завдання дослідження;
- гіпотеза дослідження (за наявності);
- методи дослідження;
- наукова новизна одержаних результатів (за необхідністю);
- теоретичне та практичне значення отриманих результатів;
- зв'язок роботи з науковою темою кафедри;
- апробація результатів дослідження;
- структура роботи.

Вступ повинен бути компактным, розкривати сутність роботи. Орієнтований обсяг вступу 3 – 4 сторінки.

Об'єкт – це те, на що спрямовано процес пізнання. Предмет дослідження – частина, сторона об'єкта, визначений аспект вивчення об'єкта. Об'єкт дослідження виступає як задане, предмет – як те, що відшукується, з'ясовується.

Мета – це обґрунтоване уявлення про загальні кінцеві або проміжні результати пошуку. При формулюванні мети дослідник з'ясовує, який результат він бажає одержати. Важливим і необхідним етапом дослідження є конкретизація загальної мети в системі дослідницьких завдань: намічаючи логіку дослідження, дослідник формулює кілька часткових дослідницьких завдань, які в своїй сукупності повинні дати уявлення, що слід зробити для

досягнення мети. Рекомендована кількість завдань дослідження, яке проводиться в межах кваліфікаційної (дипломної) роботи, – 3–4 завдання.

У **основній частині** викладається зміст дослідження: основні теоретичні положення з предмета дослідження, спрямовані на досягнення поставлених мети та завдань. Кожен розділ кваліфікаційної (дипломної) роботи може поділятися на підрозділи та обов'язково повинен закінчуватися короткими висновками.

У **висновках** викладають найважливіші практичні, теоретичні та, за наявності, наукові результати здобуті в роботі, а також рекомендації щодо наукового та практичного використання отриманих результатів. У висновках можуть аргументуватися перспективи подальшого вивчення теми дослідження. Загалом кількість висновків має відповідати кількості поставлених завдань.

Список використаних джерел подається в алфавітному порядку; має містити не менше 40 найменувань; оформлюється відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи (ДСТУ 8302:2015).

Додатки мають включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи (таблиці, графіки, глосарії, методики, акти щодо впровадження тощо) і наводяться тільки в разі необхідності, якщо ця інформація не може бути поміщена безпосередньо у тексті роботи. Додатки розміщують у порядку появи посилань у тексті.

Кваліфікаційна (дипломна) робота виконується державною мовою.

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (ДИПЛОМНОЇ) РОБОТИ

1. Текст роботи друкується на листах формату А4 (297 х 210) з полями таких розмірів: ліворуч – 30 мм, праворуч – 15 мм, зверху та знизу – 20 мм, набраних в редакторі Microsoft Word.

2. Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору, середньої жирності. Щільність тексту дипломної роботи повинна бути однаковою (інтервал: «звичайний»). Весь текст друкується шрифтом Times New Roman. Розмір шрифту – 14. Міжрядковий інтервал – 1,5. Абзацний виступ однаковий і дорівнює п'яти знакам – 1,25 см;

3. Вписувати в текст дипломної роботи окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки можна чорнилами, тушшю, пастою тільки чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

4. Помилки і графічні неточності, виявлені в тексті роздрукованої роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбовуванням білою фарбою і нанесенням на тому місці або між рядками виправленого тексту.

5. Заголовки структурних елементів роботи і заголовки розділів слід розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами без крапки в кінці, не підкреслюючи і не виділяючи напівжирним шрифтом. Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів слід починати з абзацного відступу і друкувати малими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці.

6. Кожну структурну частину дипломної роботи (ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ) треба починати з нової сторінки, в окремому рядку великими літерами, по центру (див.: Додаток 4).

7. Відстань між заголовком структурної частини (ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ) і назвою підрозділу дорівнює 2 пропуски. Відстань між заголовками та текстом дорівнює 1 пропуск.

8. Сторінки дипломної роботи нумерують арабськими цифрами. Титульний аркуш включають у загальну нумерацію. На титульному аркуші номер не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті, починаючи нумерацію зі «ВСТУПУ».

9. Підрозділи нумерують арабськими цифрами у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається із номера розділу та підрозділу, відокремлених крапкою (1.1.).

10. Пункти нумерують арабськими цифрами в межах кожного підрозділу. Номер пункту складається із номера розділу, підрозділу, пункту, відокремлених крапкою. В кінці номера повинна бути крапка, наприклад: «1.1.2.» (Другий пункт першого підрозділу першого розділу).

11. Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлюватися у вигляді таблиць (див.: Додаток 6). Нумерація таблиць здійснюється так само, як і нумерації розділів та підрозділів. Таблиці нумерують послідовно арабськими цифрами. У правому верхньому куті таблиці над відповідним заголовком розташовують надпис «Таблиця» з позначенням її номера, який складається з номера розділу і номера таблиці (наприклад: Таблиця 2.1 – перша таблиця у другому розділі).

12. Кожна таблиця повинна мати заголовок. Заголовок і слово Таблиця починають з великої літери. Заголовок не підкреслюють і не виділяють напівжирним шрифтом.

13. Заголовки граф таблиць повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з малих, якщо вони складають одне речення із заголовком, та з великих, якщо вони самостійні. Розділяти заголовки таблиці по діагоналі не дозволяється. Їх друкують через один інтервал. Текст у таблиці друкують з інтервалом 1,5. Висота рядків повинна бути не менше 8 мм. Графа «№ п. п.» не використовується.

14. Таблицю розташовують після першої згадки про неї в тексті таким чином, щоб її можна було читати без повороту пояснювальної записки або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків дозволяється переносити на інший аркуш. При переносі на інший аркуш заголовок розташовують тільки над її першою частиною, над іншими частинами

пишуть «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.2». Таблицю з великою кількістю граф дозволяється розділяти на частини та розміщувати одну частину під іншою в межах одного аркушу.

Якщо повторюваний у графі таблиці текст складається з одного слова, його дозволяється замінювати лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторені його замінюють словами «те ж саме», а далі лапками. Ставити лапки замість повторюваних цифр, знаків, математичних та хімічних символів не дозволяється. Якщо цифрові або інші дані в будь-якому рядку таблиці не наводять, то в ній ставлять риску.

15. Формули в дипломній роботі (якщо їх більше однієї) нумерують арабськими цифрами. Номер указують з правого боку аркуша на рівні формули в круглих дужках, наприклад: (2.1).

16. Пояснення значень символів та числових коефіцієнтів слід наводити безпосередньо під формулою у тій же послідовності, в якій їх подано у формулі. Значення кожного символу та числового коефіцієнта слід давати з нового рядка. Перший рядок починають із слова «де» без двокрапки.

17. Рівняння та формули слід виокремлювати вільними рядками. Вище та нижче кожної формули залишається не менше одного вільного рядка. Наприклад, швидкість руху тіла визначають за формулою:

$$V = s / t$$

де V – швидкість; s – шлях; t – час.

18. Рисунки повинні бути виконані тушшю, пастою або чорнилами чорного кольору на білому непрозорому папері. Або ж виконані в тестовому редакторі.

19. У дипломній роботі слід використовувати лише штрихові рисунки. При використанні оригінальних фотографій, фотографії розміром менші за А4 повинні бути наклеєні на стандартні аркуші білого паперу.

20. Ілюстрації повинні бути розташовані так, щоб їх було зручно роздивлятися без повороту пояснювальної записки або з поворотом за годинниковою стрілкою. Ілюстрації розташовують після першого посилання на них.

21. Ілюстрації повинні мати назву. Номер ілюстрації, її назва та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

22. Ілюстрації (крім таблиць) позначають словом Рис. і нумерують послідовно арабськими цифрами (див.: Додаток 5).

23. Посилання на ілюстрації позначають порядковим номером ілюстрації, наприклад, «Рис. 2.1».

24. Посилання на формули позначають порядковим номером формули в дужках, наприклад, «... у формулі 2.1».

25. На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «Таблиця» в тексті пишуть повністю, якщо, таблиця не має номеру, та скорочено – якщо має номер, наприклад: « ... у табл. 2.1».

26. У повторюваних посиланнях на таблиці та ілюстрації слід позначати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 3.1».

27. Пояснювальна записка є першим аркушем дипломної роботи і заповнюється за формою, наведеною в додатку 1.

28. Зміст включає найменування всіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають назву) з позначенням номерів сторінок, на яких починаються розділи (див.: Додаток 3).

29. Якщо в науковій роботі прийнята специфічна термінологія, а також використовуються мало поширені скорочення, нові символи, позначення тощо, то їх перелік повинен бути наведений в окремому списку (але не менше 3 найменувань).

30. Коли бібліографічні джерела у списку пронумеровані (див.: Додаток 7), то щоб зробити посилання, у тексті після згадування про конкретний документ

(або після наведення цитати з нього) у квадратний дужках вказують порядковий номер документа арабськими цифрами, за яким його наведено у списку літературних джерел: [17]. У разі потреби вказують конкретні сторінки згадуваного джерела (особливо коли наводять цитату): [24, с. 72].

31. Додатки оформлюються як продовження тексту дипломної роботи на її наступних сторінках.

32. Кожен додаток повинен починатися з нового аркуша з позначенням у правому верхньому куті слова ДОДАТОК, надрукованого великими літерами, та мати змістовий заголовок.

33. Якщо в дипломній роботі більше одного додатка, їх нумерують послідовно (наприклад, ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б), українськими літерами. Не використовуються літери І, Є, З, І, Ї, И, О, Ч, Ъ.

34. Робота має бути написана логічно, послідовно, літературною мовою. Не варто вживати як надмірно великих і складно побудованих речень, так і занадто коротких, лаконічних фраз, недостатньо між собою пов'язаних.

35. Не рекомендується вести виклад від першої особи однини: «Я спостерігав», «Я вважаю», «На мою думку» тощо. Коректніше використовувати займенник «ми», але бажано обійтися і без нього. Допускаються звороти зі збереженням першої особи множини, у які включається займенник «ми», тобто фрази будуються з уживанням слів «спостерігаємо», «встановлюємо», «фіксуємо». Можна використовувати вирази «На наш погляд», «На нашу думку», однак краще писати «На думку автора» або висловлювати ту саму думку в безособовій формі: «Вивчення соціально-педагогічного досвіду свідчить про те, що...», «На основі виконаного аналізу можна стверджувати...», «Проведені дослідження підтвердили...» тощо.

36. У дипломній роботі доцільно дотримуватись єдності стилю викладу, автор повинен забезпечити орфографічну, синтаксичну і стилістичну грамотність відповідно до норм сучасної української мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Оформлення бібліографічного опису для списку використаних джерел у наукових роботах (з урахуванням нормативних положень ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання): методичні рекомендації / Укл.: С. М. Захарченко, І. О. Науменко, О. В. Нестеренко. Полтава : Полтавська обласна універсальна наукова бібліотека імені І. П. Котляревського, 2019. 16 с.

2. Положення про академічну доброчесність у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького : затв. наказом ректора від 27 вересня 2022 р. № 40/01-05. П-458-52-96-2022. Редакція 02. URL: https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/458_akadem-dobrochesnist.pdf.

3. Положення про запобігання академічного плагіату в освітній діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького : затв. наказом ректора від 27 вересня 2022 р. № 40/01-05. П-460-52-96-2022. Редакція 02. URL: https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/460_zapobigannya-plagiatu.pdf.

4. Положення про кваліфікаційні (дипломні) роботи на здобуття освітніх ступенів бакалавра та магістра у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького : затв. наказом ректора від 21 вересня 2021 р. № 38/01-05. П-441-52-25-2021. Редакція 04. URL: <https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2022/02/Diplomni-roboti-na-zdobuttya-osvitnih-stupeniv-bakalavra-ta-magistra.pdf>.

5. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» галузі знань 23 «Соціальна робота» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 24 квітня 2019 р. № 557. URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/231-Sotsial.robota-bakalavr-VO.18.01.pdf>.

6. Тушева В. В. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / В. В. Тушева, УМО НАПН України. Харків : «Федорко», 2014. 408 с.

ДОДАТОК 1

Титульний аркуш дипломної роботи (приклад)

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти

Кафедра дошкільної освіти і соціальної роботи

КВАЛІФІКАЦІЙНА (ДИПЛОМНА) РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр/магістр»

на тему: «_____»

Виконала: здобувачка вищої освіти

групи 419-с

Денного/заочного відділення

Спеціальність 231 Соціальна робота

Освітня програма Соціальна робота.

Арт-терапія в соціальній сфері

Картопелько Анастасія Сергіївна

Керівник: ПІБ

Рецензент: ПІБ

ДОДАТОК 2

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ (АТЕСТАЦІЙНОЇ) КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (ДИПЛОМНОЇ) РОБОТИ**

Направляється здобувач вищої освіти **Картопелько Анастасія Сергіївна** до захисту кваліфікаційної (дипломної) роботи за спеціальністю 231 Соціальна робота освітньою програмою Соціальна робота. Арт-терапія в соціальній сфері на тему: «...».

Кваліфікаційна (дипломна) робота і рецензія додаються.

Директор ННІ СПМО _____ Гузь Н.В.
(підпис)

Довідка про успішність

Картопелько А.С. за період навчання в ННІ СПМО з 2019 року до 2023 року повністю виконала освітню програму підготовки за спеціальністю з таким розподілом оцінок за: національною шкалою: відмінно ____%, добре ____%, задовільно ____%; шкалою ECTS: A ____%; B ____%; C ____%; D ____%; E ____%.

Помічник директора ННІ СПМО _____ Сухомлінова А.С.
(підпис)

Висновок керівника кваліфікаційної (дипломної) роботи

Здобувач вищої освіти _____

Керівник кваліфікаційної (дипломної) роботи _____
(підпис) (ПБ)

« ____ » _____ 2023 року

Висновок кафедри про кваліфікаційну (дипломну) роботу

Кваліфікаційна (дипломна) робота здобувача вищої освіти відповідає вимогам. Робота пройшла перевірку на плагіат і має достатній рівень унікальності.

Здобувачка вищої освіти **Картопелько А.С.** допускається до захисту даної роботи в екзаменаційній (атестаційній) комісії.

Протокол № ____ від _____ 2023 року

Завідувач кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи _____ Ляпунова В.А.
(підпис) (ПБ)

« ____ » _____ 2023 року

Зміст дипломної роботи (приклад)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ ДІТЕЙ «ГРУПИ РИЗИКУ»	7
1.1. Основні підходи до проблеми соціально-профілактичної роботи з дітьми «групи ризику»	7
1.2. Психолого-педагогічна характеристика підлітків «групи ризику»	1
	2
1.3. Характеристика причин появи дітей «групи ризику»	2
	0
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ З ПІДЛІТКАМИ «ГРУПИ РИЗИКУ»	2
	7
2.1. Основні види соціально-профілактичної роботи соціального працівника з підлітками «групи ризику»	2
	7
2.2. Комплекс заходів щодо попередження дезадаптації підлітків «групи ризику»	3
	4
2.3. Методичні рекомендації щодо соціально-профілактичної роботи з підлітками «групи ризику» в закладі середньої освіти	3
	9

	30
ВИСНОВКИ	4
	7
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	5
	1
ДОДАТКИ	5
	6

ДОДАТОК 4

Оформлення заголовків розділів і підрозділів дипломної роботи (приклад)

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ ДІТЕЙ «ГРУПИ РИЗИКУ»

1.1. Основні підходи до проблеми соціально-профілактичної роботи з дітьми «групи ризику»

Системна криза, яка поширилася на всесвітнє співтовариство, характеризується такими загальними рисами для різних країн, як посилення соціальної ізоляції серед молоді, зростаюче поширення самодеструктивної поведінки у дітей, що призводить до злочинності, проституції, наркоманії, алкоголізму та інші негативні явища. Руйнування інституту сім'ї, яка не в змозі піклуватися про дітей, не виконує батьківських обов'язків і часто створює умови, небезпечні для життя та розвитку дітей, стає все більш помітним. З року в рік спостерігається загострення проблем соціального становища неповнолітніх.

В даний час поняття дітей «групи ризику» можна вважати загальноприйнятим, але існують різні тлумачення, тому воно потребує уточнення та ґрунтовної розробки. На думку П. Павленок, «ризик» означає можливість, більшу ймовірність чогось, як правило, негативного, небажаного, що може відбутися, а може й не відбутися [18, с. 299]. Тому, говорячи про дітей «групи ризику», ми маємо на увазі, що ці діти перебувають під впливом деяких небажаних факторів, які можуть чи не можуть спрацювати.

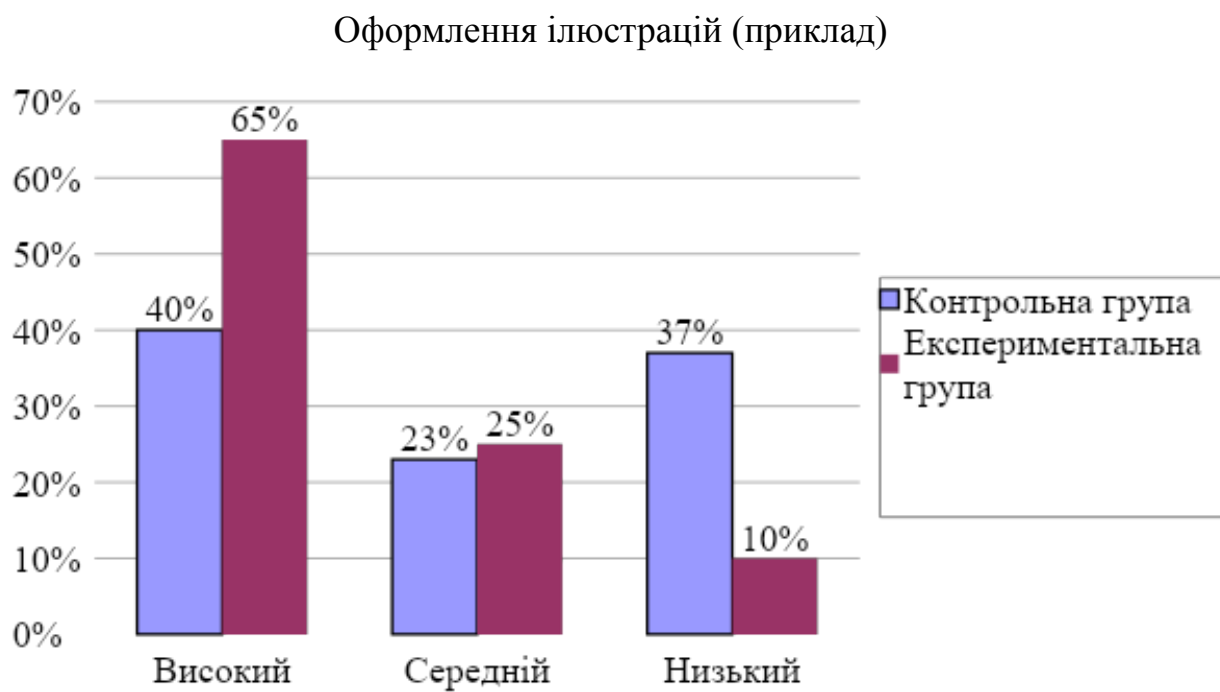

Рис. 2.2. Динаміка показників рівнів моральної вихованості

ДОДАТОК 6

Оформлення таблиць (приклад)

Таблиця 2.1

Порівняльні дані експериментального вивчення рівнів моральної вихованості
учнів

Рівні	Експериментальна група		Контрольна група	
	До експерименту	Після експерименту	До експерименту	Після експерименту
Високий	35%	65%	40%	40%
Середній	20%	25%	15%	23%
Низький	45%	10%	45%	37%

ДОДАТОК 7

Приклад оформлення бібліографічного опису списку джерел

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алеко О. А. Проблема формування соціального досвіду дошкільників під впливом медіапростору. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2013. № 13, ч. 2. С. 88–94.
2. Бабкіна М. І. Формування активної громадянської позиції підлітків у позакласній виховній роботі загальноосвітньої школи : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.07. Київ, 2009. 22 с.
3. Власенко О. М. Практичне застосування системного підходу в моделюванні науково-дослідної роботи студентів. Професійна педагогічна освіта: системні дослідження : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. С. 268–278.
4. Галушак І. Є. Теорія і технологія формування правової компетентності майбутніх економістів в умовах неперервної університетської освіти : дис. ... док. пед. наук : 13.00.04. Ізмаїл, 2018. 512 с.
5. Динамічні процеси в малій групі: соціально-психологічний вимір освітнього середовища : монографія / Горностай П. П. та ін.; за наук. ред. П. П. Горностая. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 190 с.
6. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. проф. І. Д. Зверєвої. Київ, Сімферополь : Універсум, 2012. 536 с.
7. Ляпунова В. Лінгвістичний та соціокультурний зміст концепту «толерантність». *Український психолого-педагогічний науковий збірник*. 2015. № 4. С. 75–78.
8. Майстренко В. М., Осадчук О. П. Теоретичні основи впровадження системи управління якістю. Проблеми управління та економіки підприємств в

сучасних умовах : матеріали XV міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 23-24 квіт. 2019 р. Київ : НУХТ, 2019. С. 18-21.

9. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20 жовт. 2014 р. № 1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#n87> (дата звернення: 30.10.2022).

10. Просвітницькі програми (з досвіду роботи) : збірник матеріалів / упорядн. В. Чебоненко, Н. Дзюбас, О. Заболотня. Кропивницький : КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2022. 60 с.

11. Заброцький М. М., Шапошникова Ю. Г. Педагогічна психологія. Лекції : навч. посіб. Херсон, 2017. 144 с.

12. Філософський енциклопедичний словник / гол. ред. В.І. Шинкарук. Київ : Абрис, 2002. 744 с.

13. Чайка А. С. Інклюзивна освіта – шлях до повноцінної соціалізації учнів з особливими освітніми потребами. Всеосвіта : веб-сайт. URL: <https://vseosvita.ua/library/inkluzivna-osvita-slah-do-povnocinnoi-socializacii-ucniv-z-oor-1906.html> (дата звернення: 12.08.2019).

ДОДАТОК 8

Тематика кваліфікаційних (дипломних) робіт (приклад)

1. Соціальна профілактика булінгу в підлітковому середовищі засобами тренінгової роботи.
2. Лялькотерапія в соціально-реабілітаційній роботі з дітьми з особливими потребами.
3. Соціальна робота з родичами соціальних сиріт щодо повернення дітей в сім'ю.
4. Залученість до суспільно корисної діяльності як фактор зміни ціннісно-смислової сфери особистості підлітків.
5. Соціальної роботи з військовослужбовцями та їх сім'ями методами арт-терапії.
6. Технології залучення осіб з інвалідністю до волонтерської діяльності.
7. Профілактика комп'ютерної залежності учнів підліткового віку шляхом соціально-педагогічної роботи з сім'єю.
8. Профілактика агресивної поведінки як умова попередження конфліктів між дітьми.
9. Соціальна адаптація біженців і вимушених переселенців в умовах перетворення сучасного українського суспільства.
10. Технологія роботи з особою, яка вчинила правопорушення, у центрах пробації.
11. Перші кроки інтеграції вимушених переселенців в колективному центрі проживання Німеччини.
12. Взаємозв'язок соціального самопочуття літніх людей з їх соціальною активністю.
13. Технології соціальної роботи із захисту прав внутрішньо переміщених осіб.

14. Вплив гендерної ідентичності на соціально-психологічну адаптацію дівчат-підлітків.
15. Діяльність соціальних служб щодо профілактики наркозалежності в молодіжному середовищі.
16. Організація соціального обслуговування громадян похилого віку.
17. Організація профілактики та корекції агресивної поведінки підлітків.
18. Кінотерапія як засіб зниження тривожності в дітей-сиріт.
19. Профілактика «професійного вигорання» соціальних працівників у державних установах системи соціального захисту.
20. Проектна діяльність як невід'ємна частина реалізації соціальних ініціатив.